

ЕКОЛОГИЧНА ЕКСПЕДИЦИЯ „ДА ПАЗИМ ПРИРОДАТА!“

**Татяна Болградова
Красимира Мишкова**

Средно училище „Константин Константинов“ – Сливен

Резюме. От няколко години работим в екип по темите, свързани със здравното образование, здравословния начин на живот и опазването на природата. Страхме се да изградим позитивна и стимулираща среда, в която всяко дете без притеснение да изрази и разкрие своите мисли и идеи. Да покаже уверено собственото си „Аз“. Предизвикателство бе да накараме своите малки ученици с желание и интерес да участват в различните дейности, свързани с темите. За приобщаването им към определени проблеми използвахме различни традиционни и иновативни методи и форми.

Екологичното възпитание е свързано с развитието на съвременен тип поведение. Децата да навлязат в живота с усещането, че светът е красив и уютен, че общуването с природата подобрява тяхната чувствителност, интелект и развива усещанията им за естетически и нравствени ценности.

Keywords: ecological culture; ecological expedition; self-awareness; behavior; education

„Зеленото мислене“ безспорно е светоглед, който подлежи на възпитаване. И най-доброто, което можем да направим, е да започнем от днес, защото промяната е в ръцете на нашите деца. То е свързано с разбирането им и с грижата им за бъдещето на планетата, с начина им на живот, с уважение и грижа за природата.

В екологичната експедиция „Да пазим природата“ участваха 50 ученици – третокласници и четвъртокласници. Те бяха разпределени в четири екипа. Първият имаше задачата да наблюдава и проучи причините за замърсяването на въздуха. Втората – на водата, третата – на почвата, а последната група се нае с нелеката задача да проучи всичко за рециклирането. С предварително събраните материали изготвиха презентация. Събраха любопитни факти, бяха в ролята на изследователи и откриватели, участваха в конкурс за рисунка на тема „Пазете майката природа!“, за написване на разказ, есе, стихотворение на тема „Обичам природата!“.

Във връзка с цялостната работа посетихме туристическо дружество „Сини камъни“ – Сливен, пречиствателната станция в града, наблюдавахме промените в природата, засадохме цветя и дървета. Изработихме къщички за птици. От ненужни материали – пластмасови капачки, бутилки, найлонови торбички, лъжички, хартия, коркови тапи, подготвихме пана и различни красиви изделия. В екоартработилницата децата показаха как да съхраним и променим света. От ненужните неща как да сътворим чудеса. Подготвиха стикери с мотото на нашата екологична експедиция. Всеки екип създаде свой флаер, който съдържаеше стихове, илюстрации, любопитни факти и правила. Сглобиха ги в едно и получиха интересна книжка. Тя имаше за цел да се ползва и от други ученици. Малките еколози подариха няколко екземпляра на училищната библиотека. Разучиха песни и танци с екологична насоченост, драматизираха приказката за цветовете на дъгата. Представиха важни правила, които трябва да спазваме, за да бъде природата чиста.

Учениците научиха, че в много области и територии въздухът, водите и почвата са замърсени в резултат от дейността на човека. Хората са причината за глобалното затопляне, което води до промени, като топенето на ледниците и повишаване на температурата. Те нарушават естествения баланс в природата, като изхвърлят токсични отпадъци и изпускат газове и въглероден диоксид. Губи се равновесието в цели екосистеми. Появата на нови производства, продукти и технологии улеснява живота на човека, но създава и екологични проблеми и поставя планетата в голяма опасност. Затова трябва да полагаме грижи за нашия общ дом – Земята. Осъзнаха, че трябва да пестим водата, да следваме посланията ѝ. Да намалим емисиите на вредни газове, да се закрият вредните производства. Да пестим електроенергията. Да търсим алтернативни горива и източници на енергия. Разумно да използваме горите, да засаждаме дървета. Да се отнасяме с обич към природата, да я почитваме, да не я унищожаваме. Да не изхвърляме неща, които могат да се използват два пъти: хартия, пластмаса, метал и стъкло. Да ги събираме разделно, да се рециклират и използват отново. Така се спестяват суровини, горива, електроенергия, намаляват се въглеродните емисии във въздуха. Всички трябва да спазваме правилата, за да можем да се наслаждаваме на красотата на природата.

Учениците направиха своите начални стъпки в задълбочени наблюдения, формулираха хипотези, участваха в експерименти, формираха изводи. Децата навлязоха в света на природозащитните идеи, екологичната и здравната култура. Това беше стимул за формиране на гражданска компетентност и идентичност у малките ученици и на позитивна мотивация в обучението. Децата работиха на базата на партньорство, изграждаха умения за аргументиране на собствени становища, поемаха отговорност и социална активност. Развиваха

интелектуалните си способности в зависимост от отношението и емоционалното си състояние, споделиха различни гледни точки и мнения, дискутираха, стигаха до важни изводи, обобщения и равносметка на резултатите. Аргументирано дебатираха и усвоиха един от по-сложните начини за изразяване и изграждане на умения да общуват. Така систематизираха важната информация по екологични проблеми, представиха своите идеи ясно и кратко, мислиха критично, убеждаваха другите в правотата на своята гледна точка. Играта бе неразделна част от нашата работа. Участниците се превъплъщаваха в различни роли, фантазираха, импровизираха, дадоха воля на въображението си. Прилагането на интерактивни стратегии даде възможност за осъществяване на динамично и личностно ориентирано образование.

Всичко научено, изработено и създадено учениците представиха в своята публична изява „Екологична експедиция „Да пазим природата!“ пред свои връстници, училищната колегия и много гости. Проявата бе широко отразена от медии и от училищната телевизия при СУ „Константин Константинов“ – Сливен. Емоционалното и вълнуващо представяне на всички участници плени присъстващите, накара ги да се замислят и ги превърна в последователи в популяризирането на идеята за опазването на околната среда. Като учители с дългогодишен опит, винаги се стараем да обгръщаме с обич, внимание и уважение нашите възпитаници. Да ги направим съпричастни на актуалните и водещи теми в образованието и възпитанието. Страхме се да приложим принципите на екологичното образование. Да научат, че нашият живот не може да бъде отделен от околната среда, в която живеем. Да се убедят, че екологичното възпитание е начин на живот. Да бъдат на „ти“ с природата.

Формирането на екологично съзнание превръща ученика от обект в субект на обучението, поставя го в центъра на дейността. Емоционалната ангажираност с проблемите на екологията ги възпитава в дълг и отговорност към природата. Малките промени в ежедневието водят до големите промени в света. Нашите деца са носители на тази промяна. Те са тези, които трябва да изградят един нов свят на мечти, богат на радост и на здраве.

NOTES/БЕЛЕЖКИ

1. Основи на екологията Валентин Богоев, Анелия Кенарова.
2. Помагало с екозанимания за ученици от начално, основно и гимназиално образование.
3. Екология и опазване на околната среда – проф. д-р Нешо Чипев, гл. ас. д-р Дарина Бъчварова, 2014.
4. Формиране на мотиви за опазване на природната среда в обучението по „Околен свят“ – Научна конференция.

“KEEPING NATURE” ECOLOGICAL EXPEDITION

Abstract. For several years, we work as a team on health education, healthy lifestyles and nature conservation topics. The aim is to build positive and stimulating environment for each child to reveal with no concerns his thoughts and ideas. To express his personal “Myself”. The challenge was to make our young pupils willing and interested to participate in the various activities related to the topics. For integrating them into certain problems, we used different traditional and innovative methods and forms. The environmental education is connected to development of a contemporary type of behavior. Children must enter life with the feeling that the world is beautiful and cozy and the interaction with nature improve their sensitivity for aesthetic and moral values.

✉ **Ms. Tatyana Bolgradova**

Senior Teacher – Primary School Stage
“Konstantin Konstantinov” Secondary School
Sliven, Bulgaria
E-mail: sou11_sliven@abv.bg

Ms. Krasimira Mishkova

Senior Teacher – Primary School Stage
“Konstantin Konstantinov” Secondary School
Sliven, Bulgaria
E-mail: sou11_sliven@abv.bg